

UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Konference o územním plánování a stavebním řádu

Olomouc, 30. - 31. 5. 2000

Koncem května tohoto roku proběhla v Olomouci 12. konference o územním plánování a stavebním řádu. Nosným tématem konference byl udržitelný rozvoj, k němuž se také - zejména v její územní plánovací části - vztahovala většina příspěvků. Konference se zúčastnila zhruba pětistovka odborníků z řad veřejné správy a praxe. Přesto pokládáme za užitečné předložit vám stručně její průběh tak, jak byl pořízen ze zvukového záznamu pracovníky Ústavu územního rozvoje.

Úvodní blok příspěvků zahájil primátor města Olomouce Ing. Martin Tesařík. Po formálním přivítání stručně informoval plénum o olomouckém územním plánu, schváleném v roce 1998. Následně byl schválen také územní plán olomoucké městské památkové rezervace (po Praze druhé největší v České republice - pozn. red.). Důkazem toho, že územní plán nelze brát za dogma, že se vyvíjí, je skutečnost, že v současné době se připravuje již jeho čtvrtá změna. Každá taková změna je samozřejmě dosti komplikovaným procesem, ve kterém, po jednání s navrhovatelem a dotčenými osobami, hraje důležitou úlohu samospráva. Jako příklad primátor uvedl složitou přípravu výstavby nového obchodního domu Tesco v Olomouci.

Téma územního plánu města Olomouce rozvedla na závěr konference Ing. Jana Zimová, vedoucí Odboru koncepce a rozvoje magistrátu města Olomouce.

Náměstek ministra pro místní rozvoj Ing. arch. Karel Hejtmánek uvedl svůj příspěvek konstatováním, že na rozdíl od předchozí "jihlavské" konference, která se plně věnovala novele stavebního zákona, by mělo být toto setkání zaměřeno na několik oblastí, z nichž za nejpodstatnější lze označit problém trvale udržitelného rozvoje. Dalším důležitým tématem je reorganizace veřejné správy, tedy vznik nových krajů, transformace okresů a přenos určitých kompetencí, přičemž se paralelně vedle nově ustavované samosprávy bude organizovat také státní správa na úrovni krajů. Novela stavebního zákona mimo jiné jednoznačně přenesla odpovědnost za rozvoj obce na obec samotnou. Znamená to, že „úředníci“ a koncepční pracovníci, tedy představitelé státní

správy, sice mají nachystat korektní podklady, varianty a možnosti, ale finálním, rozhodujícím prvkem rozvoje obce je jednoznačně její samospráva. Od roku 1994 probíhají přípravné práce na novém stavebním zákoně. Až doposud se šlo cestou novel, přičemž ta poslední je z roku 1998. V současné době probíhá intenzivní příprava nového stavebního zákona. Je žádoucí, aby byl realizován v rámci možností co nejrychleji. Většina kompetencí bude v rámci reorganizace státní správy přenesena na kraje, určitý díl pořizovatelské činnosti by ale měl zůstat na Ministerstvu pro místní rozvoj - už proto, že některá "spolužijící" území nemusejí nutně být vymezena v rámci hranic jednoho z budoucích krajů. Vyplývá z toho, že je za těchto okolností nezbytné najít shodu - kvalitní dialog mezi investorem a ostatními partnery. Stejně důležitá jsou také meziresortní jednání. Z tohoto hlediska je důležité, aby Ministerstvo pro místní rozvoj mělo při přípravě stavebního zákona možnost komplexního pohledu na problémy ostatních dotčených resortů (např. doprava, životní prostředí). Před vstupem do Evropské unie bude nutno vymezit postavení tvůrčí (projekční) složky v územním plánování - stavebního inženýra, architekta apod. Ve stavebním zákoně bude mj. nezbytné definovat i termín dohledu, dozoru, bezpečnosti apod. Na závěr svého příspěvku vyslovil náměstek ministra přesvědčení, že konference docílí minimálně stejných pozitivních výsledků, jako ta předchozí, jihlavská.

Následující příspěvek přednesl první náměstek ministra kultury Ing. Zdeněk Novák. Uvedl, že přestože základními kompetenčními okruhy resortu jsou kulturní dědictví, umění, církev, hromadné sdělovací prostředky apod., jeho působnost se v oblasti památkové péče týká velmi intenzivně také územního plánování, projektování, schvalování projektů v rámci územního a stavebního řízení či provádění staveb. Ministerstvo kultury považuje územní plánování za důležitý nástroj uskutečňování zájmů, které je povinno hájit. Ministerstvo kultury stojí před úkolem předložit do konce tohoto roku vládě paragrafované znění návrhu nového zákona o ochraně kulturních památek

a památkové péči, jehož věcný záměr schválila vláda ČR již v roce 1998. Územní plánování je velmi účinným nástrojem ochrany kulturního dědictví. Bylo by užitečné, aby v rámci nového právního řešení řadu věcí, kterými se dnes zabývá (aniž by jí to příslušelo) památková péče, řešil už systém územního plánování a stavebního řízení. Jde zejména o činnosti v památkově chráněných územích (městské a vesnické památkové rezervace a zóny, krajinné památkové zóny), kde především celkové prostředí kulturních památek je věcí, kterou územní plánování může dořešit či napomoci jejímu řešení. Pro tyto lokality se připravují tzv. plány péče o památkově chráněná území. Ministerstvo kultury a krajské úřady budou v návaznosti na tyto plány zmocněny vyloučit povinnost vlastníka nemovitosti, která není kulturní památkou, vyžádat si předem k zamýšlené stavbě, stavební změně, udržovacím pracím a jiným úpravám závazné stanovisko okresního úřadu jako orgánu státní památkové péče. Řada řízení by se potom odehrávala pouze na stavebním úřadu. Takové opatření by pomohlo státní památkové péči v tom smyslu, že by se mohla zabývat pouze věcmi opravdu důležitými, tedy péčí o kulturní památky. Ministerstvo kultury má na rozdíl od ostatních resortů již od roku 1997 velmi užitečnou dohodu o spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj, týkající se zejména péče o památkový fond a jeho vztah k turistickému ruchu a územnímu plánování, rozdělování dotací v rámci stěžejních programů Ministerstva kultury, ale i spolupráce Ministerstva kultury na programu obnovy venkova, jenž je v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj. Trvale udržitelný (nejen místní) rozvoj má vyjadřovat to, co mu sémanticky náleží, aby byl procesem, ve kterém nejsou upřednostňovány partikulární zájmy. V oblasti péče o kulturní památky toho lze významně dosáhnout mj. i diskusí mezi stavebníkem, architektem a úředníkem.

Dalším řečníkem úvodního bloku byl Mgr. Jiří Guth, ředitel Odboru posuzování vlivů na životní prostředí MŽP. Seznámil přítomné s pracovní náplní odboru - scházejí se v něm dílčí odborná stanoviska k jednotlivým fázím přípravy územních

plánů, na jejichž základě je zpracováno stanovisko syntetické. Ministerstvo životního prostředí komunikuje s Ministerstvem pro místní rozvoj v několika rovinách. Odbor posuzování vlivů na životní prostředí pak vede tuto diskusi zejména v oblasti, dané jeho názvem - věnuje se koncepcím resortní politiky MMR, překotně se rozvíjejícímu regionálnímu plánování při přípravě národního rozvojového plánu strategie regionálního rozvoje ČR a jednotlivým dílčím regionálním operačním programům a programům rozvoje krajů. Zákon o posuzování vlivů na ŽP s tímto faktem v době svého vzniku (1992) v podstatě nepočítal. Zde je nutno ocenit vstřícný přístup Ministerstva pro místní rozvoj - dokumenty jsou posuzovány podle strategických pravidel EIA, což je ku prospěchu všech zúčastněných. Na nižších úrovních jde, o tak říkajíc, pestřejší zkušenost: ne všechny nově vznikající orgány (regionální koordinační skupiny, resp. řídicí a monitorovací výbory na úrovních regionů NUTS 2) dostatečně spolupracují.

Významnou úlohu plní Odbor posuzování vlivů na životní prostředí MŽP v územním plánování, zejména při přípravě územních plánů VÚC.

Návrh nového zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, který v současné době projednává Poslanecká sněmovna PČR, posuzování územních plánů neřeší - systémově by tyto věci měl ošetřit nový stavební zákon.

Ing. Jana Saňáková z Odboru vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství přednesla několik poznámek na téma vodohospodářské a územní plánování. Problematika vodního hospodářství je velmi úzce vázána na územní plánování a potažmo i na stavební řád. Péče o vodní zdroje, o jejich ochranu a ochrana proti škodlivým účinkům vod, to vše vyžaduje součinnost aktivit, promítnutou do územních plánů. To je rovněž součástí strategie protipovodňové ochrany, připravené a schválené vládou v dubnu t. r. Provázání územního a vodohospodářského plánu je v rámci moderního přístupu na bázi systémových opatření v hydrologických povodích jediným možným postupem.

Přestože má naše vodohospodářské plánování téměř padesátiletou tradici, byly zahájeny práce na jeho novém systému, jehož principem je zapojení veřejnosti jako uživatelu vody, tedy vytváření plánu procesem "zdola nahoru". Je jasné, že v budoucnu dojde k propojování jed-

notlivých plánů v regionech do komplexního integrovaného plánu, tak jako tomu je například v Nizozemí - tam se snaží spojit plán územního rozvoje, plán vodního hospodářství a plán ochrany životního prostředí do jednoho dokumentu.

V další části úvodního bloku se představili zástupci sdružení nevládních organizací - rady výstavby SIA (Stavitelství, inženýrství, architektura) a České komory architektů.

Předsedající sdružení Ing. Pavlík seznámil přítomné s důvody vzniku sdružení. Jeho zakládajícími členy jsou Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Česká společnost pro stavební právo, Český svaz stavebních inženýrů a Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství. V poslední době se sdružení rozrostlo o další tři subjekty, a počítá se s dalším rozšiřováním. Posláním rady výstavby SIA je, prostřednictvím špičkových odborníků z vlastních řad, koordinovat úsilí při vytváření podmínek pro rozvoj stavebnictví, zpracovávat koordinovaná stanoviska k zásadním vládním záměrům a takto napomáhat státním orgánům při přípravě vstupu ČR do EU. V letošním roce se SIA zaměří na několik zásadních okruhů činnosti:

- přispět svými stanovisky k věcnému návrhu stavebního zákona tak, aby byl kompatibilní s legislativou EU;
- koordinovat činnosti, související s návrhem zákona o veřejných zakázkách;
- podílet se na novele autorizačního zákona (výchova, zvyšování kvalifikace, zajištění komplexnějšího vzdělání stavebních inženýrů a architektů a vytváření prostoru pro uplatnění studentů i projektantů v zahraničí);
- snažit se o integraci vydavatelské činnosti;
- stanovit dlouhodobou koncepci stavebnictví a jeho budoucí postavení v rámci EU.

Prezident ČKA Ing. arch. Petr Bílek prohlásil, že je mu ctí, že může vystoupit na fóru, který pokládá za váženou část naší společnosti a představil činnost české komory architektů.

Ta sdružuje všechny architekty, zpracovatele ÚPD a zpracovatele ÚSES. V přenesené působnosti vykonává některé činnosti státní správy, uděluje, případně odnímá autorizace, vydává profesní předpisy a provádí disciplinární řízení. Materiály ČKA jsou k dispozici veřejnosti. ČKA podporuje výkon profese, usiluje o kvalit-

ní a regulérní podmínky architektonických a urbanistických soutěží a dohlíží na regulérnost veřejných obchodních soutěží. Spolupracuje s orgány státní správy, zejména s MMR na přípravě některých obecně závazných předpisů, spolupracuje s ostatními profesními organizacemi, zejména s ČKAIT, udržuje kontakty s partnerskými organizacemi v zahraničí a spolupracuje s mezinárodními profesními institucemi, kterými jsou Evropská rada architektů a Mezinárodním svazem architektů (UIA).

Arch. Bílek ve svém projevu představil také politiku ČKA. Komora usiluje o legální, korektní a legitimní výkon všech činností, které jsou komoře svěřené. Komora slouží jak architektům, tak jejich klientům a v konečném důsledku i celé veřejnosti. Demokratickou samosprávu pokládá komora za významný atribut občanské společnosti, za praktický nástroj pro správu předmětné profese a v neposlední řadě též za předpoklad rovnoprávného vstupu českých architektů do Evropské unie.

ČKA byla zařazena do evropských struktur. Pozice ČKA ve státě, který ještě není součástí EU, umožňuje předkládat návrhy na rozvoj profese a její činnost je podnětná pro celý svět. Koncem roku bude vydána publikace obsahující výkonový řád pro dokumentace pro jednotlivé stupně projektování a schvalování staveb. V EU je respektováno, že v ČR existují dvě autorizace a to ČKA a ČKAIT. V západních státech však neexistuje autorizace inženýra pozemních staveb. Tyto otázky musejí být dořešeny.

Poté vystoupil Ing. arch. Josef Markvart, CSc. (vedoucí Studijního a informačního oddělení ÚÚR). Jeho referát se týkal ústředního tématu konference, trvale udržitelného územního rozvoje. V úvodu přednesl stručnou rekapitulaci vývoje pojetí trvale udržitelného rozvoje od zpráv Římského klubu přes světový summit OSN v Riu (1992) až po současnost. Zdůraznil, že veškeré zprávy a agendy OSN, zejména Agenda 21 a Agenda Habitat, chápaly trvale udržitelný rozvoj v širokém pojetí, zahrnujícím otázky ekonomické, ekologické i sociální. Pro územní rozvoj jsou klíčovými materiály dokumenty Evropské unie, zejména EVROPA 2000+ z roku 1994 a Evropské perspektivy územního rozvoje (ESDP) z roku 1999. Český překlad druhého ze zmíněných dokumentů obdrželi všichni účastníci konference. Pojetí trvale udržitelného rozvoje v tomto dokumentu je vyjádřeno trojúhelníkem economic-

kých, ekologických a sociálních cílů, jež musejí být v rovnováze.

Dále se Ing. Markvart věnoval aplikaci trvale udržitelného rozvoje v zákonech České republiky. Definice je uvedena v zákoně č. 17/1992 Sb. a je v souladu s definicemi světovými. Zákon o územním plánování a stavebním řádu již od roku 1976 definuje úkoly a cíle územního plánování dostatečně široce a komplexně, aby z nich bylo možno odvodit principy trvale udržitelného rozvoje. Cíle územního plánování, formulované v § 1 zmíněného zákona, jsou na dobu svého vzniku velmi prozíravé a v podstatě platí dodnes.

V závěru příspěvku se Ing. Markvart věnoval uplatnění principu trvale udržitelného rozvoje v praxi územního plánování, a to jak při pořizování územně plánovacích podkladů a územně plánovací dokumentace, tak také při územním rozhodování.

(Poznámka redakce: Rozšířenou verzi referátu obdrželi účastníci konference ve formě publikace. Limitovaný počet výtisků je k datu vydání tohoto čísla k dispozici pro případné zájemce na adrese časopisu, uvedené v tiráži).

Ing. arch. Daniela Grabmüllerová (ředitelka Odboru koncepce bytové politiky MMR) v úvodu upozornila, že MMR není ministerstvem pro bydlení, ačkoliv se to může z referování ve veřejných médiích zdát. Bytová politika je pouze jedno z odborných zaměření ministerstva. Dále představila přehled strategických dokumentů vlády v oblasti bydlení. O státní bytové politice se často diskutuje. Není to však jediná oblast, která ovlivňuje bytový trh. Stejně důležité jsou obecní bytové politiky, zejména politika měst a městských částí. MMR připravuje zejména podklady pro parlament a rozvoj právní stránky problému. Trvale udržitelný rozvoj se oblasti bydlení silně dotýká. Pro tuto problematiku je určujícím východiskem konference Habitat II v roce 1996 v Istanbulu, které měla dvě hlavní témata: přiměřené bydlení pro všechny a trvale udržitelný rozvoj měst v urbanizujícím světě. Agenda Habitat konstatuje nezbytnost trhu v oblasti bydlení, avšak i nezbytnost vládních zásahů do bydlení. Přestože ČR stavěla byty v uplynulých 40 letech velmi intenzivně, současná situace není dobrá. Bytová situace se neřeší jen výstavbou nových bytů - tato problematika je mnohem širší a zahrnuje i oblast regenerace a bytového odpadu. Chování českých rodin se přibližuje trendům příznačným pro Západní Evropu, charakteri-

stickým stagnací, dokonce až poklesem počtu obyvatel na jedné straně, avšak nárůstem počtu domácností na straně druhé. Důvodem je zmenšující se velikost průměrné domácnosti - tlak na nárůst počtu bytů je trvalý a nekončící. Druhým trendem je zvyšující se počet jednočlenných domácností, dalším pozvolný nárůst vlastnického bydlení. Česká republika má mezi postkomunistickými státy největší podíl nájemného bydlení. Jednou z největších výzev je regenerace panelových sídlišť. Nároky na jejich modernizaci a regeneraci se pohybují řádově v miliardách, přičemž regenerace se týká nejenom domů, ale i území celých obytných souborů. Ing. arch. Grabmüllerová doplnila svou přednášku grafy a diagramy.

Ing. Jiří Vačkář (ředitel Odboru realizace rozvojových programů MMR) se ve svém projevu věnoval problematice venkovského prostoru. Teoreticky je v České republice bytů dost. Podíváme-li se na vývoj osídlení, venkovský prostor se vyliďňuje. Lidé se přemísťují za prací a za zajištěním služeb. Porovnáme-li český venkov s bavorským, zjistíme, že v českém žije asi o 15% méně lidí. V současnosti již z venkovského prostoru lidé neodcházejí. Narůstá počet obyvatel zejména ve vnějších pásmech městských aglomerací. Venkovský prostor bude potřebovat vyřešit zejména podporu drobného, nezemědělského podnikání. Podíl pracujících v zemědělství již v podstatě odpovídá podílu v zemích EU a nebude se pravděpodobně měnit. To, co potřebujeme, je nárůst pracovních míst nezemědělského charakteru na venkově. Zemědělství nemá jenom funkci produkce potravin, ale vytváří také kultivovanou evropskou krajinu. Na tuto krajinu navazuje cestovní ruch, který je významným zdrojem pracovních příležitostí.

V letošním roce ministerstvo zahájilo programy ve prospěch severozápadních Čech a severní Moravy. Bylo vybráno pět programů, přičemž čtyři z nich byly již odstartovány. Programy jsou zaměřeny na rozvoj podnikání, tvorbu pracovních míst a rozvoj infrastruktury.

V letošním roce je vyhlášeno 17 programů pro podporu podnikání. Relativně se o programech málo ví. Program obnovy venkova očekává schválení dotace dvou set milionů Kč Parlamentem ČR. V současnosti je do Programu obnovy venkova přihlášeno více než 4300 obcí z celkového počtu 6241. Podstatou Programu obnovy venkova není finanční pomoc, ale zejména pomoc metodická pro plánovitý a koncepční rozvoj obce.

Dále Ing. Vačkář stručně charakterizoval jednotlivé dotační tituly pro obce. Bohužel nefunguje v současné době dotační titul pro územní plánování z finančních důvodů. V současné době spontánně vznikají venkovské mikroregiony, orientované zejména problémově. Pro mikroregiony je určen program SAPARD podporovaný EU.

Závěrem Ing. Vačkář zdůraznil nezbytnost a prospěšnost územního plánování při realizaci rozvojových programů.

Další mluvčí konference byla PhDr. Blažena Křížová (ředitelka Odboru realizace a podpory cestovního ruchu MMR). Uvedla, že cestovní ruch je nedílnou součástí problematiky územního rozvoje. Až 80% našeho území je využitelné pro cestovní ruch. Cestovní ruch hraje v ekonomice ČR nezastupitelnou roli. Výnosy z cestovního ruchu se podílejí asi 6% na tvorbě HDP a 12% na příjmech z exportu a služeb. Cestovní ruch je výnosným faktorem zaměstnanosti v regionech a podílí se na rozvoji dalších odvětví ekonomiky. Nelze opomenout ani fakt, že ovlivňuje kulturní a sociální úroveň společnosti. Cestovní ruch ve světě je vedle automobilového a ropného průmyslu třetím největším ekonomickým odvětvím. Dále Dr. Křížová uvedla několik čísel, charakterizující cestovní ruch v ČR. V r. 1999 se např. ubytovalo na území ČR téměř 6 milionů osob, ale přicestovalo více než 100 milionů návštěvníků. V současné době však prochází krátkodobá turistika určitým obdobím stagnace, až poklesu. Naše země se zařadila mezi standardní turistické země. Další růst musí vycházet z kvalitativních faktorů. Sekci cestovního ruchu se podařilo předložit vládě koncepci státní politiky cestovního ruchu. Priority cestovního ruchu jsou promítnuty do Národního operačního plánu a speciálního Sektorového operačního programu.

Závěrem se Dr. Křížová obrátila na pracovníky na úseku územního plánování se žádostí, aby při své práci zahrnuli do problematiky, kterou řeší, také otázku cestovního ruchu.

Ing. Jaroslav Folprecht (vedoucí oddělení na Odboru koncepce regionálního rozvoje MMR) v úvodu vyjádřil souhlas s tendencemi přibližování regionální politiky k územnímu plánování. I když regionální politika má již dlouhodobé tradice, může se zdát, že ve vztahu k územnímu plánování trpí určitou nevyvážeností. Zákon o územním plánování již léta funguje, kdežto re-

gionální politika nemá dosud oporu v příslušném zákonu. Regionální politika se v relativně velmi krátkém čase pokouší tento hendikep vyrovnat prostřednictvím zákona o podpoře regionálního rozvoje. Je důležité, že tato norma existuje, a to nejen pro vnitřní potřeby ČR, ale i pro vztahy k EU. Návrh zákona již prošel poslaneckou sněmovnou a zbývá ho schválit v Senátu a potvrdit prezidentem.

Dále Ing. Folprecht seznámil v krátkosti účastníky konference s principy zákona. Zákon je poměrně stručný. Vymezuje podporu regionálního rozvoje, určuje působnosti základních subjektů a vymezuje prostor pro přijetí pomoci ze strany EU. Zákon určuje podmínky pro poskytování pomoci regionálnímu rozvoji, přičemž nutnou podmínkou je respektování principu trvale udržitelného rozvoje. Zákon poměrně široce vymezuje pojem region v souladu s tříděním území na statistické jednotky NUTS 1 až NUTS 5. Základním územním prvkem je území obce. Dále zákon definuje jednotlivé dokumenty regionálního rozvoje a problémové regiony. Formy finanční podpory byly rozšířeny i o úvěrovou politiku. V současné době probíhají práce na programech rozvoje nových krajů.

Proces přibližování k EU bude podmiňován i postupným zpřesňováním podkladů ze strany regionální politiky. Současné regionální řídicí a monitorovací výbory budou transformovány do dvou těles, a to do regionálních rad tvořených budoucími zastupiteli v krajích a do výborů pro regionální rozvoj což budou v terminologii EU monitorovací výbory tvořené zástupci krajů a obcí.

Ing. arch. Martin Tunka, CSc. (ředitel Odboru územního plánování MMR) v úvodu zdůraznil, že MMR odpovídá za celou řadu politik územního rozvoje. Je to důležité ve vztahu k územnímu plánování a územnímu řádu, protože tyto dvě disciplíny hledají a vytvářejí konkrétní podmínky umožňující promítnout záměry politik do území. Územní plánování v podstatě ověřuje možnosti realizace jednotlivých politik v území.

Politika územního rozvoje je širší pojem než vlastní územní plánování. Územní plánování je v podstatě jeden z nástrojů pro tuto politiku. Na úrovni obce je možno konstatovat, že výrazem (nástrojem) politiky územního rozvoje je územní plán obce. Ing. Tunka zastává názor, že územní plánování je jeden z mála nástrojů, který dokáže zhodnotit a koncipovat komplexní rozvoj území. Důvodem je jednak kom-

plexní charakter územního plánování, jednak fakt, že pořizování a schvalování územních plánů je v rukou samosprávy, která je přirozeně odpovědná za rozvoj svého území. Dobré výsledky jsou vidět zejména tam, kde dlouhodobě pracují odborné týmy sítě s problematikou určitého území.

Záměr pokrýt území ČR územními plány velkých územních celků se prozatím nepovedl, ale na tomto úkolu se pokračuje. Dalším výrazným počinem jsou úspěšně probíhající práce na územně technických podkladech České republiky. Dosavadní výsledky díky úzké spolupráci s ostatními rezorty poskytují poprvé komplexní přehled o stavu území a průmět sektorových politik a koncepcí území. Tyto práce jednoznačně ukazují, že pro úspěšnou územně územně plánovací činnost jsou nezbytné jednotné informace o území garantované státní správou. Dále Ing. arch. Tunka zdůraznil hlavní podněty pro další rozvoj disciplín územního plánování. Je to reforma veřejné správy, vstupní procesy začleňování ČR do Evropské unie a potřeba řešit ekonomické, ekologické a sociální problémy, které mají dopad na rozvoj. Tedy to, co je souhrnně nazýváno trvale udržitelný územní rozvoj.

Důležitým tématem do budoucna se ukazuje otázka kontinuity stanovisek státní správy. Státní správa by měla měnit svá stanoviska v procesu územního plánování, tedy od ÚPN VÚC přes územní plány obcí, regulační plány až po územní rozhodnutí pouze v tom případě, že jsou zjištěny nové skutečnosti. Vrtkavost orgánů státní správy poškozuje hodnověrnost jejich stanovisek.

Ředitelka Odboru stavebního řádu MMR JUDr. Václava Koukalová se v první části svého příspěvku zabývala postavením územního rozhodování a územního řízení v územním plánování. Zdůraznila, že někdy se zapomíná, že toto řízení je součástí územního plánování. Bohužel, dosud není běžnou praxí při územním řízení posuzovat umístování stavby také podle základních úkolů a činností územního plánování, které je vymezeno § 1 a 2 stavebního zákona. Územní plánování a územní řízení jsou hierarchicky uspořádány, vyšší stupeň je závazný pro nižší stupeň a územní rozhodování podléhá schválené územně plánovací dokumentaci. Neexistence územně plánovací dokumentace není důvodem územní rozhodnutí nevydat, pouze použité prostředky a proces se poněkud liší.

V příspěvku se autorka také zabývala problémy, se kterými se stavební úřady ve své praxi setkávají, a které by se měly promítnout do nové právní úpravy stavebního zákona.

Kontroverzní názory jsou např. na dělení pozemků, které je součástí územního řízení. Mnoho lidí tvrdí, že dělením pozemků se v území nic nemění. Avšak po rozdělení pozemku bude chtít nový vlastník na pozemku realizovat záměr, pro který si pozemek koupil. Proti se však může stavět schválený územní plán, proto je nutné při dělení pozemků dbát zásad §2. Pokud se tímto paragrafem stavební úřad neřídí, může se v praxi dostat do problémů, pokud se vyskytnou tzv. občanskoprávní námítky, neboť ze zákona je úkolem územního plánování posuzovat a hodnotit územně technické důsledky připravovaných staveb.

Při umístění stavby je nezbytné stanovit územně technické, architektonické a urbanistické zásady pro jejich projektové řešení. Ty jsou buď stanoveny již v územním plánu, nebo stavební úřad musí v územním rozhodnutí konkrétně uvést, jakou hodnotu v území chce zabezpečit, v čem tato hodnota spočívá a jakými podmínkami ji zabezpečuje.

Požizovatele a zpracovatele územních plánů autorka seznámila se zkušenostmi stavebních úřadů s aplikováním územních plánů při územním řízení. V některých případech se stává se, že územní plán obce nebo VÚC je řešen v podrobnostech, které přísluší územnímu rozhodnutí. Potom je problémem umístit stavbu, která je sice příbuzná určenému využití, ale není totožná. Takový územní plán praxi nepomáhá, ale je spíše překážkou.

Z hlediska územního rozhodování považuje autorka za nesprávné, aby územní plány obsahovaly plochy veřejně prospěšných staveb, pro jejichž realizaci neexistuje potenciaální zájemce a ani obec sama nemá peníze na realizaci takového záměru a nemá ani peníze na vykoupení příslušných pozemků. Stavební úřady jsou pak ve dvojím tlaku: nemohou vydat územní rozhodnutí, které by bylo v rozporu s územním plánem, na druhé straně je však neustále atakují nespokojení vlastníci pozemků.

Stavitel Jiří Doležal, zástupce ředitelky Odboru stavebního řádu MMR, se ve svém prvním vystoupení věnoval součinnosti dotčených orgánů státní správy v řízeních vedených podle stavebního zákona. Právo zřídít stavbu je obsahem a projevem vlast-

nického práva k pozemku, důsledky tohoto práva jsou zřejmě po desetiletí. Stavba se zpravidla také dotýká kromě vlastnických práv i zájmů veřejných. Podle zásady uplatňování stejné ochrany práv všech zúčastněných, musí být v územním a stavebním řízení stejnou měrou dbáno na práva všech. Práva stavebníka končí tam, kde začínají práva souseda, a to při uplatnění zájmů veřejných.

Ochrana veřejných zájmů je upravena řadou samostatných předpisů. Jen v řízení územním, stavebním a kolaudačním mohou být veřejné zájmy dotčeny na 23 úsecích státní správy. To klade velké nároky na všechny zúčastněné strany, včetně projektantů. Veřejné zájmy ve výstavbě zabezpečují nejen stavební úřady, ale tyto zájmy hájí i správní úřady, které v územních a stavebních řízeních vystupují jako spolupůsobící dotčené orgány státní správy. V územním (stavebním) řízení jsou DOSS podřízeny koncentrační zásadě. DOSS může sice požádat v územním řízení o prodloužení lhůty a stavební úřad musí vyhovět, ale v zásadě platí, že k později uplatněným stanoviskům stavební úřad nepřihlíží. I když poslední novela stavebního zákona z roku 1998 zpřehlednila proces územního a stavebního řízení, je postavení DOSS nadále komplikováno nedostatečnou právní úpravou jejich postavením ve speciálních předpisech.

Důležitá je otázka formy stanovisek DOSS. Na většinu z nich se vztahují obecné předpisy o správním řízení. Stavební úřad se musí vždy zajímat, zda stanovisko DOSS je vydáno ve formě, kterou zvláštní zákon vyžaduje.

Stavební úřad se také musí vypořádat s případným nesouladem posudků vydaných podle zákona č. 244/1992 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a vyjádření jednotlivých složkových orgánů podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Obecně platí, že okresní úřady jako orgány životního prostředí nejsou vázány souhlasným či nesouhlasným stanoviskem MŽP. Obě stanoviska stojí paralelně a je úkolem stavebního úřadu, aby se se situací vypořádal.

Časté dotazy stavebních úřadů se týkají postavení policie. Ta má postavení DOSS ve stavebním řízení pouze v případech, že se jedná o bezpečnost a plynulost silničního provozu, nikoli obecně ve všech územních a stavebních řízeních.

JUDr. Zdenka Vobrátlová, vedoucí oddělení výkonu státní správy MMR, zaměřila úvodní část svého příspěvku na

problematiku "jiných než vlastnických práv k pozemkům a stavbám". Termín "jiná práva k pozemkům" je užíván v řadě ustanovení stavebního zákona. Jmenovitě jde o právo hospodaření s majetkem státu a právo odpovídající věcnému břemenu, ale mohou to být i další práva. Zákon o majetku státu již prošel Poslaneckou sněmovnou, nyní je v Senátu a lze očekávat, že brzy bude platit nová právní úprava. Zatím platí vyhláška č. 119/1998 Sb., o hospodaření s národním majetkem.

Věcná břemena vymezuje § 151 písmeno n) a následující paragrafy občanského zákoníku. Jsou jednou z forem omezení vlastníkům nemovitostí a spočívají v povinnosti vlastníka něco strpět, něčeho se zdržet nebo něco konat. Mohou být spojeny s vlastnictvím nemovitosti nebo s určitou osobou. Věcná břemena vznikají písemnou smlouvou, závětí, podle výsledku projednání řízení o dědictví, rozhodnutím příslušného orgánu ze zákona, lze je vydržet (podobně jako vydržení vlastnického práva). Rozhodnutím státního orgánu může být zřízeno věcné břemeno například podle zákona o pozemních komunikacích, energetického zákona, zákona o telekomunikacích apod. Důkazem jiného práva zřízení věcného břemene může být smlouva o výstavbě bytů, podle zákona č. 72/1994 Sb., o osobním vlastnictví bytů, i smlouva o smlouvě budoucí - kupní, směnné apod.

Důkaz jiného práva k pozemku či stavbě hodnotí stavební úřad ve stavebním řízení a v rozhodnutí musí uvést, zda byl nebo nebyl přijat, a podle toho vydat stavební rozhodnutí.

Druhý příspěvek přednášející byl zaměřen na problematiku zastupování fyzických a právnických osob ve správních řízeních stavebních úřadů. Účastníkem, případně zástupcem může být jen ten, kdo má způsobilost k právům a povinnostem.

Ve správním řízení s fyzickou osobou bývá častou chybou jednání s firmou, tj. s obchodním jménem fyzické osoby a ne s vlastní fyzickou osobou. Podle různých rozsudků, je firma bezsubjektivně označení podnikatele a rozhodnutí, kterým se takovému útvaru něco ukládá, nařizuje, povoluje, je rozhodnutím, které nemá právní moc. Co je obchodní jméno definuje obchodní zákoník.

Právníky osobami jsou i různé typy sdružení, např. politických stran nebo sdružení občanská, která vznikají podle ustanovení zákona o sdružování občanů, dále sdružení právnických osob, které upravuje občanský zákoník. Obecně lze říci,

že pokud zastupování jednotlivých typů právnických osob nevyplývá přímo ze zákona, je nutné oprávněnost k zastupování zjišťovat v jejich stanovách.

Stavitel Jiří Doležal se ve svém druhém příspěvku zabýval nálezy Ústavního soudu, které se významně dotkly stavebního zákona. Právně účinný je již nález, kterým bylo zrušeno ustanovení § 139 písm. c), definující pojem sousední pozemky a stavby na nich jako pozemky, které mají společnou hranici s pozemkem, který je předmětem správního řízení. Ve věstníku MMR č. 3/2000 a současně ve Stavební správní praxi č. 3/2000 časopisu Urbanismus a územní rozvoj bude výňatek nejdůležitějších úvah ústavního soudu a závěry, které z toho vyplývají, formulované Ministerstvem pro místní rozvoj.

Z nálezu Ústavního soudu pro další postup stavebního úřadu podle názoru MMR vyplývá, že okruh účastníků řízení nelze omezit pouze na vlastníky nemovitostí, vymezujících se stavebním pozemkem.

Druhý nález ústavního soudu s účinností k 31. 12. 2000 ruší ustanovení § 78 odst. 1 stavebního zákona, vymezující okruh účastníků kolaudačního řízení. Pokud by do té doby nebyla připravena náhrada tohoto ustanovení, byl by okruh účastníků kolaudačního řízení vymezen § 14 správního řádu. Tím by se kolaudace velmi protahovaly a byly by zbytečné problémy. Proto je záměrem MMR navrhnout novelu stavebního zákona a příslušný paragraf vrátit v jiné dikci. Přitom by mohla být právně ošetřena i kolaudace liniových staveb.

Ing. Karel Havlíček (ředitel Odboru regionálních pracovišť MMR) seznámil přítomné s mezinárodním projektem Interreg II C a jeho aplikací v prostoru CADSES - tj. v zemích středního adriatického podunajského jihovýchodního prostoru.

Hovořil o vybraných projektech, které se pro rozvoj těchto zemí (hospodářský rozvoj, cestovní ruch, rozvoj komunikační sítě apod.) zpracovávají, přičemž za nejvýznamnější z nich označil Vision Planet.

Na projekt Interreg II C bude navazovat projekt Interreg III B.

I když koordinátorem projektů mohou být pouze členské země EU, lze i z ostatních zemí předkládat náměty na projekty. Důležité je potom získat koordinátora z členských zemí EU. MMR přivítá návrhy námětů na projekty, které bude možno předložit zahraničním partnerům.

Ve druhé části svého vystoupení Ing. Havlíček podal informaci o stavu územ-

ních plánů VÚC - v současné době je v ČR rozpracováno cca 40 dokumentací.

MMR má v úmyslu v budoucnu všechna projednávání těchto dokumentů zajišťovat pomocí Internetu a prostřednictvím těchto média by měly být veřejně přístupné i všechny schválené ÚPN VÚC.

Ing. arch. Martin Tunka, CSc. se ve svém druhém vystoupení věnoval problematice obsahu územně plánovací dokumentace (ÚPD). Zdůraznil, že s bouřlivým vývojem zpracování ÚPD v posledních letech se projevuje také značná různorodost obsahu jednotlivých druhů ÚPD.

Připomněl, že ÚPD je podkladem pro rozhodování stavebních úřadů nebo samosprávy a je proto nezbytné, aby splňovala požadavky, které na ni klade stavební zákon.

Proto musí být při pořízení ÚPD jednoznačně (v souladu se stavebním zákonem) určen obsah, musí být kladen důraz na hospodárnost a maximální vypovídací schopnost dokumentu a určen vztah dokumentu k budoucím územním rozhodnutím.

Už ve fázi zpracování ÚPD by měl projektant komunikovat se stavebními úřady a naopak stavební úřad může ovlivnit formulaci regulativů pro územní rozhodování.

Základním obsahem ÚPD je schválená závazná část.

Svůj výklad dále zaměřil na určení specifík jednotlivých druhů ÚPD - např. ÚPN VÚC slouží především k řešení nadmístních otázek uspořádání území (tj. i nadmístního občanského vybavení - otázka super- a hypermarketů), vymezuje koridory liniových staveb, které se v následné ÚPD přepřesňují.

Ing. Tomáš Sklenář (OkÚ Kolín) ve svém příspěvku zdůraznil § 10 stavebního zákona, který určuje, co je obsahem ÚPN obce a rozdíl mezi tímto obsahem a obsahem regulačního plánu. U regulačního plánu připomněl, že musí tento dokument jasně stanovit regulativy pro plošné a prostorové uspořádání pozemků. U malých obcí lze regulačním plánem řešit celé území obce, není nutno zpracovávat územní plán obce.

Z územního a regulačního plánu musí stavební úřad vyčíst jasné pokyny pro vydávání územních rozhodnutí a stavebních povolení. Regulace v ÚPD musí být právně přípustné a právně vymahatelné.

I směrná část ÚPD musí být jasná a výstižná, do této části nepatří zdůvodňování a přebírání pasáží

z průzkumů a rozborů, mají zde být jen pokyny pro rozhodování o území. I směrná část může být měněna pořizovatelem jen předepsaným způsobem a to formou úpravy.

Častým nedostatkem ÚPN jsou nejasně formulované architektonické a urbanistické hodnoty území, které má stavební úřad při svém rozhodování chránit.

V ÚPN obcí v poslední době převládá zaměření na rozvoj, potlačena je ochrana stávajících hodnot. Je však nutno hledat rovnováhu a soulad mezi těmito směry, je to těžší, ale do budoucna jiná cesta není.

Doc. Ing. arch. Jan Mužík (FA ČVUT) seznámil přítomné s postupem prací na problematice regulačních plánů, kterou zpracovává FA ČVUT.

Objasnil, že regulační plány stojí na rozhraní mezi architekturou a urbanismem a že kvalitním řešením veřejných prostanství v regulačním plánu lze dosahovat i vyšší kvality jednotlivých staveb.

V Ústavu urbanismu FA zpracovali sondu do regulačních plánů od začátku století, analýzu nových RP a zahraniční příklady. Výsledkem prací by mělo být metodické doporučení pro zpracování regulačních plánů, včetně návrhu jednotné legendy (základního obsahu) těchto dokumentů.

Doc. Ing. arch. Karel Maier, CSc. (FA ČVUT) se ve svém příspěvku zabýval zpracováním územně technických podkladů (ÚTP) na celostátní úrovni.

Důvodem pro zpracování tohoto podkladu je potřeba komplexní informace o územně technických jevech a územně technických databázích a propojení ÚPD a jiných rozvojových dokumentů.

Podklad spojuje vektorová grafická data a existující databáze. Při práci byla použita data max. deset let stará a i tak se ukazuje, že některá by bylo nutno aktualizovat.

Součástí vstupu bylo i praktické převedení části ÚTP a možnosti práce s nimi.

Z posouzení krajských rozvojových strategií s ÚPN VÚC vyplynulo, jakou mají územně identifikovatelné rozvojové záměry podporu v ÚPD. Zároveň se však také ukázalo, že některé krajské strategie nekoordinují mezi sebou rozvojové záměry, překračující hranice kraje - např. úprava labské vodní cesty a některé nejsou zkoordinovány se zahraničními záměry rozvoje - především na hranicích s Rakouskem a Polskem.

ÚTP na celostátní úrovni budou i v budoucnu státem garantované informace o území.

RNDr. Marek - (ředitel Ústavu geologie a paleontologie Přírodovědecké fakulty UK) přednesl příspěvek o inženýrsko geografickém mapování. Tento vědní obor, který vznikl již před II. světovou válkou lze identifikovat jako obor mezi geologií a stavebním inženýrstvím.

Od svého vzniku hraje velkou roli v územním plánování.

Další význam má jako podklad pro projektování jednotlivých staveb a při územním rozhodování, při pozemkových úpravách, při posuzování vlivů staveb na okolí apod.

Během doby byla vyvinuta metodika sestavování inženýrsko geologických map.

Zpracování inženýrsko geologické mapy by mělo předcházet podrobnějším průzkumům, které na ni navazují.

Na podzim t. r. uspořádá Přírodovědecká fakulta UK na téma inženýrsko geologického mapování seminář, na který jsou zájemci zváni.

V současnosti existuje cca 400 těchto map pro města a obce a další pro velká technická díla.

O existenci mapy pro svou obec se mohou zájemci informovat na fakultě přímo u přednášejícího.

Ing. Jana Matějková (vedoucí Oddělení rozvoje venkova Ministerstva zemědělství) se věnovala vztahu územního plánování a pozemkových úprav (PÚ).

Pozemkové úpravy podrobně uspořádávají práva a břemena a provádějící identifikaci vlastnictví. Pokud je jednoznačně znám vlastník, lze lépe rozhybat trh s půdou a vyžadovat i výkon povinností vlastníka.

Dále PÚ přispívají k rozvoji území a ke zlepšení ekologických podmínek scelováním, rozdělováním a prostorovou funkční úpravou pozemků.

Známa je další úloha PÚ - půdoochranná opatření protierozní, vodohospodářská, budování cestní sítě a ÚSES.

Málo je však vnímáno, že výsledným produktem PÚ je podklad pro zápis nového stavu do katastru nemovitostí, včetně digitální katastrální mapy - tím se obnovuje operát katastru nemovitostí.

Zpracovatelé ÚPD a PÚ musí v součinnosti stanovovat zastavitelné území i z toho důvodu, aby byl přesný operát katastru nemovitostí.

Je nanejvýš žádoucí, aby příprava nového stavebního zákona a nové právní

úpravy pozemkových úprav probíhaly v úzké spolupráci obou zúčastněných stran.

V závěru zmínila přednášející rozsah dokončených pozemkových úprav. Komplexní PÚ jsou ukončeny pro 94 katastrálních území, 513 je zahájeno a v roce 2000 se očekává zahájení dalších 133.

Ing. arch. Jitka Mejsnarová (FA ČVUT) přednesla příspěvek, týkající se postgraduálního studia na FA, které bylo zahájeno v r. 1999.

Cílem tohoto projektu bylo:

- vyplnit mezeru v „doučování“ mladých územních plánovačů. Tuto činnost dříve vykonávaly zaniklá urbanistická pracoviště Stavoprojektů a Urbanistická střediska,
- rozvinout diskusi na různá témata.

Z poznatků z postgraduálního studia se širěji věnovala problematice cestovního ruchu, geografickým informačním systémům (GIS) a standardizaci ÚPD.

Pro rekreaci a cestovní ruch byla zpracována studie, která vytypovala potenciální území pro letní rekreaci a zhodnotila jejich dosavadní využití. Závěry by měly sloužit jako podklad pro územní plánování a dotační politiku MMR.

U GIS zdůraznila problém kvalitního vzdělávání odborníků a neexistenci standardizovaného obsahu ÚPD a legendy, které ztěžují používání GIS při územním plánování.

Postgraduální studium bude pokračovat dalším během, bude rozšířeno o ateliér, kde bude moci frekventant pod vedením autorizovaného architekta zkusit projektování a dále o legislativní část, která připraví frekventanty na zkoušky zvláštní způsobilosti, které budou moci v závěru studia absolvovat.

Ing. Alena Navrátilová (ředitelka Ústavu územního rozvoje) podala několik aktuálních informací, týkajících se ústavu.

- ÚÚR je národním střediskem pro Habitat, již o tom bylo několik informací, znovu se mohou zájemci informovat na www stránkách ústavu. Bylo by velmi žádoucí, aby města a obce se zapojila do Agendy jako lokální střediska.
- V ústavu je redakce časopisu Urbanismus a územní rozvoj, která oslovuje v anketách čtenáře s prosbou o informace, co by chtěli v časopisu najít, vypisují se různá témata, ke kterým se očekává diskuse a samozřejmě velmi jsou vítány všechny zajímavé články, které redakce dostane.
- Začátkem října pořádá informační středisko IFHP v Litomyšli mezinárodní workshop na téma Marketingová

strategie cestovního ruchu. Workshop je určen především představitelům samospráv, pracovníkům odborů rozvoje městských úřadů, rozvojových agentur a referátů regionálního rozvoje okresních úřadů. Přihlášky si lze vyžádat v ústavu, podrobnější informace je zveřejněna i na Internetu.

Ing. arch. Zdenka Hladišová, CSc. (pracovnice ÚÚR) ve svém příspěvku seznámila přítomné se stavem monitorování územně plánovací činnosti v České republice. Uvedla řadu aktuálních výsledků, získaných z analýzy dat.

Ústav územního rozvoje (ÚÚR) - v souladu se statutem organizace a na základě pověření Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj (OÚP MMR) - monitoruje od roku 1995 na území ČR stav územně plánovací činnosti. Pro zajištění jednotného postupu evidence byla v dubnu 1999 vydána Metodika OÚP MMR pro postup orgánů územního plánování při evidenci územně plánovací činnosti ve smyslu § 21 vyhlášky MMR č. 131/1998 Sb. V metodice je stanoven soubor úkonů, včetně technických a termínových požadavků, které zajišťují obce ve směru k OkÚ, OkÚ a regionální pracoviště MMR (RP MMR) ve směru k ÚÚR. Tento soubor úkonů je navázán na dříve zmíněný Celostátní systém monitorování územně plánovací činnosti v ČR.

Systém monitorování má dvě relativně samostatné části:

- monitorování ÚPD a US obcí,
- monitorování ÚPN VÚC.

Systém monitorování ÚPP a US obcí je založen na:

- databázi, doplňované a aktualizované jednotlivými referáty regionálního rozvoje okresních úřadů (RRR OkÚ),
- fungování datového skladu ÚÚR pro centrální zpracování databáze.

RRR od ledna 2000 doplňují a aktualizují databázi na úrovni OkÚ prostřednictvím programu Lokální aktualizací systém 2000 (LAS 2000), který zohledňuje změny, vyplývající z novely stavebního zákona a příslušné vyhlášky z července 1998. Čtyřikrát ročně odesílají aktuální stav údajů formou výstupního souboru vystup.las k centrálnímu zpracování ÚÚR.

ÚÚR provozuje rutinně síťovou úlohu Datový sklad 2000 (DAS 2000). Úloha zajišťuje funkce potřebné pro centrální zpracování dat převzatých od RRR OkÚ, které představuje kontrolu vstupních souborů, reklamaci nečitelných souborů, načtení dat, čištění dat od duplicit,

archivaci dat, export dat do vstupních souborů vstup.las a jejich odeslání RRR OkÚ, zveřejnění dat na www stránkách.

V rámci úlohy DAS 2000 je rovněž provozován registr pro evidenci územně plánovací činnosti na úrovni velkých územních celků, který naplňuje ÚÚR na základě RL zaslaných RP MMR.

Zveřejňování získaných údajů o územně plánovací činnosti v ČR je prováděno:

- prostřednictvím průběžně aktualizovaných dat na www stránce ÚÚR (<http://www.egis.cz>),
- prostřednictvím každoročně vydávaných publikací - ročenek;
- prostřednictvím článků v časopisech (např. Urbanismus a územní rozvoj č.1/2000).

Vývoj systému evidence územně plánovací činnosti neustále pokračuje.

Závěrem Ing. arch. Hladišová připomněla, že územně plánovací dokumentace je jedním z rozhodujících podkladů pro získávání veřejných prostředků a pro posouzení jejich hospodárného vynaložení. Dále zdůraznila, že schválený územní plán s jasnými, obecně závaznými pravidly pro využití rozvojových ploch pro výstavbu, významně ovlivňuje rozhodování soukromého sektoru o tom, kam vloží své prostředky a jak se bude podílet na rozvoji obce.

Konferenci uzavřel příspěvek Doc. RNDr. Aloise Andrlého, CSc. ředitele a.s. TERPLAN. V nezkráceném znění jej zveřejňujeme jako následující článek - už proto, že obsahuje výzvu k širší odborné diskusi.

*Zpracoval kolektiv pracovníků
Ústavu územního rozvoje*